

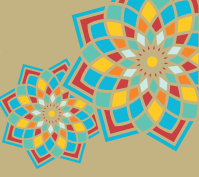
DİN ÖĞRETİMİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

7. SINIF

AÇIK UÇLU ÇALIŞMA SORULARI

1.
ÜNİTE

SORULAR

1. Varlıklar âleminde duyu organlarıyla veya teknolojik araçlarla doğrudan algılanıp gözlemlenebilen birçok varlık bulunmaktadır. Bu varlıklar, sahip oldukları özelliklerle evrendeki hassas ölçü ve düzenin birer göstergesi olarak yer almaktadır. Bununla birlikte duyu organlarının ve aklın sınırlarını aşan, varlığı ancak Allah'ın (cc) vahyi ve peygamberlerin bildirilmesiyle öğrenilen gayb alanına ait varlıklar da bulunmaktadır. Duyular ötesi bu alanda, insani ve bedeni ihtiyaçlardan uzak Allah'a (cc) eksiksiz itaat eden varlıkların yanı sıra irade sahibi kılınan varlıklar da yer almaktadır.

Metne göre varlıklar âlemi hangi gruplara ayrılmaktadır? Bu grupları adlandırarak her birini ikişer örnekle açıklayınız.

.....

.....

.....

2. Melekler ve insanlar arasındaki özellikleri karşılaştırmak amacıyla aşağıda bazı ayetler verilmiştir.

"Onlar, Rahmân'ın kulları olan melekleri de dışı saydılar. Onların yaratılışına şahit mi oldular? Onların (yalan) şahitlikleri yazılacak ve sorgulanacaklardır."

(Zuhruf suresi 19. ayet)

"... Allah'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır."

(Tahrim suresi 6. ayet)

"Sizleri (erkekli-dişili) eşler halinde yarattık."

(Nebe suresi 8. ayet)

"De ki: 'Hak, Rabbinizdendir. Artık dileyen iman etsin, dileyen inkar etsin.' ..."

(Kehf suresi 29. ayet)

Bu ayetlere göre melekler ile insanları birbirinden ayıran iki özellik nedir? Yazınız.

.....

.....

.....

3. Hz. İbrahim, cömertliğiyle tanınan ve misafirlerine ikramda bulunmayı seven bir peygamberdi. Bir gün Allah'ın (cc) elçileri, O'nun emrini yerine getirmek ve bir müjde vermek üzere insan kılığına bürünerek Hz. İbrahim'i ziyaret ettiler. Bu olay Kur'an-ı Kerim'de şu şekilde anlatılmaktadır:

“Andolsun, elçilerimiz (melekler), İbrahim'e müjde getirip “Selâm sana!” dediler. O, “Size de selâm” dedi ve kızartılmış bir buzağı getirmekte gecikmedi. Ellerini yemeğe uzatmadıklarını görünce, onları yadırgadı ve onlardan dolayı içinde bir korku duydu. Dediler ki: “Korkma ...” (Hud suresi 69 ve 70. ayetler)

Bu metinden hareketle melekleri insanlardan ayıran üç özelliği yazınız.

4. Hasan, vefat eden bir komşusunun ailesine dedesiyle birlikte taziye ziyaretinde bulunur. Eve döndüklerinde dedesi ona şöyle der:

“Oğlum, insanoğlu dünyada sürekli bir koşuşturma içindedir. Bu telaş, ona bazı sorumluluklarını zaman zaman unutturur. Hâlbuki dünyaya geldiğimiz andan itibaren sağımızda ve solumuzda duran değerli yazıcılar her adımımızı kaydeder. Ömrümüz bittiğinde ölüm meleği emaneti teslim alır. Ardından kabir hayatı başlar. Burada görevli melekler bizi sorguya çekerler. Allah'ın (cc) belirlediği vakit geldiğinde ise görevli bir melek sûra üfler ve dünya hayatı sona erer. İkinci sûra üflemenin ardından insanlar hesap vermek üzere yeniden diriltilecek Allah'ın (cc) huzurunda toplanır.”

Metinde geçen melekleri görevleriyle birlikte belirleyerek tabloyu tamamlayınız.

Numara	Melek İsmi	Görevleri
I.		
II.		
III.		
IV.		

5. Zeynep, meleklerin görevleriyle ilgili hazırladığı kartlara şu bilgileri yazar:

1. Kart:

Allah'ın (cc) mesajlarını peygamberlere ulaştırır.

2. Kart:

Tabiat olayları ve rızıklar ile ilgili görevleri yerine getirir.

3. Kart:

İnsanların iyi ve kötü davranışlarını kaydeder.

4. Kart:

Ölüm vakti gelenlerin canını almakla görevlidir.

5. Kart:

Kıyametin kopması ve yeniden diriliş için sûra üfler.

6. Kart:

Vefat eden insanları sorguya çekmekle görevli olan meleklerdir.

a) Kartlarda verilen meleklerin görevlerini inceleyiniz. Bu görevleri meleklerin özelliklerine göre gruplandırarak kart numaralarını aşağıdaki tabloya yazınız.

Melekler	Kart Numarası
Dört Büyük Melek	
Diğer Görevli Melekler	

b) Kartlarda verilen görevlerin hangi meleklerle ait olduğunu belirleyerek aşağıdaki tabloya yazınız.

Kart	Melek Adı
1	
2	
3	
4	
5	
6	

6. “Sûr’a üflenir ve Allah’ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki herkes ölür. Sonra ona bir daha üflenir,
(I)
bir de bakarsın onlar kalkmış bekliyorlar . Yeryüzü Rabbinin nuruyla aydınlanır. Kitap ortaya konur. Peygamberler ve
(II) (III) (IV)
şahitler getirilir ve haksızlığa uğratılmaksızın aralarında adaletle hüküm verilir.”
(V)

(Zümer suresi 68 ve 69. ayetler)

Bu ayetlerdeki numaralandırılmış ifadeler ahiret hayatıyla ilgili hangi kavramlara karşılık gelir? Yazınız.

I. II. III. IV. V.

7. Selim, bir akşam babasıyla sohbet ederken konu ahiret inancına gelir. Babası, Selim’e ahiret hayatıyla ilgili şunları anlatır:

“Bak Selim, her insanın doğumla başlayıp ölümle biten sınırlı bir vakti vardır. Bu vakit, bizim toprağa tohum ekme mevsimimizdir. Ne ekersek vakti gelince onu biçeriz. Bir gün gelecek büyük bir sesle dünyadaki tüm yaşam bir anda duracak. Ardından ikinci bir ses yankılanacak ve toprak altındaki tohumların filizlenmesi gibi bütün insanlar yeniden dirilerek ayağa kalkacak. O gün herkes, hesap vermek üzere büyük bir meydanda bir araya getirilecek. Kimsenin yaptıklarını gizleyemeyeceği o gün, insanların dünyada yaptıkları iyilik ve kötülüklerin yazıldığı kayıtlar kendilerine sunulacak. Ardından yapılanlar, ilahi adalet terazisinde tartılarak değerlendirilecek. İnanıp iyi ve güzel davranışlarda bulunanlar sonsuz mutluluk ve esenlik yurduna kavuşurken, kötülükte ısrar edenler ise yaptıklarının karşılığı olan cezayla karşılaşacak.”

- a) Metindeki ahiret hayatının aşamalarını yansıtan ifadeleri belirleyiniz. Bu ifadeleri ve karşılık geldikleri kavramları örnekteki gibi ilgili alanlara yazınız.

Metindeki Açıklama	Karşılık Gelen Kavram
1. Doğumla başlayıp ölümle biten sınırlı bir vakit	Ömür / Dünya hayatı
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

- b) Metindeki “tohum ekme mevsimi” ve “ilahi adalet terazisi” benzetmelerine karşılık gelen kavramlar arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

.....

.....

.....

8.

“Onlar, Rablerinin rızasına ermek için sabreden, namazı dosdoğru kılan, kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli olarak ve açıktan Allah için harcayan ve kötülüğü iyilikle ortadan kaldıranlardır. İşte bunlar için dünya yurdunun iyi sonucu vardır. Bu sonuç da Adn cennetleridir. Atalarından, eşlerinden ve çocuklarından iyi olanlarla beraber oraya girerler. Melekler de her bir kapıdan yanlarına girerler (ve şöyle derler): ‘Sabretmenize karşılık selam sizlere. Dünya yurdunun sonucu (olan cennet) ne güzeldir!’”

(Rad suresi 22-24. ayetler)

“Akıllı kişi, kendini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır...”

(Tirmizi, “Sıfatü'l-Kıyâme”, 25)

Verilen ayetler ve hadisi dikkate alarak insanın dünyadaki davranışları ile ahirette göreceği karşılık arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

9. Erdem ve Yusuf, melek ve ahiret inancının insan hayatına etkileri konusunda şöyle düşünmektedir:

Erdem: İnsan, yalnız kaldığında kendisini kimsenin görmediğini düşünebilir. Ancak yaptıklarının melekler tarafından kaydedildiğine inanması, böyle durumlarda vereceği kararları yeniden gözden geçirmesini sağlayabilir.

Yusuf: İnsan bazen yaptığı iyiliklerin karşılığını göremeyebilir veya haksızlığa uğrayabilir. Dünyada yapılanların ahirette karşılıksız kalmayacağına ve insanların yaptıklarından hesaba çekileceğine inanmak, böyle durumları değerlendirirken farklı düşünmesini sağlayabilir.

Metinden hareketle melek ve ahiret inancının insana kazandırdığı değerleri ve bunların günlük hayattaki davranışlara yansımalarını açıklayınız.

10. Bir sınavın sonunda öğretmen, öğrencilerden kâğıtlarını sıralarının üzerine bırakmalarını ister. Öğretmen kısa süreliğine sınıftan ayrıldığında Can, Zeynep’e yanlış yazdığı bir cevabı değiştirebileceğini ve bunu kimsenin görmeyeceğini söyler. Zeynep, davranışlarının kaydedildiğine ve yaptıklarından ölümden sonra sorumlu olacağına inandığı için cevabını değiştirmez. Can, “Öğretmen görmüyorsa ne sakıncası var?” deyince Zeynep, doğru davranmanın insanların görüp görmemesine bağlı olmadığını söyler.

Metinde işaret edilen inanç unsurlarını belirleyerek bu inançların insanın davranışlarına etkisini açıklayınız.

11. Eski zamanlarda Müslüman bir tüccar, İslam'ın henüz pek bilinmediği bir liman şehrinde kumaş dükkânı açar. Bir gün kendisi dükkânda yokken çalışanı, değeri beş gümüş olan bir kumaşı müşteriye on gümüş satarak fazla kâr elde eder. Tüccar durumu öğrenince, “Bunu nasıl yaparsın? O insanın bize hakkı geçti!” diyerek dükkânı kapatır ve çalışanıyla birlikte müşteriye aramaya başlar. Müşteri bulunduktan sonra tüccar durumu açıklayarak fazla parayı iade eder, özür dileyip helallik ister.

Tüccarın bu çabasına tanık olan komşu dükkân sahibi, şaşkınlıkla yanına gelerek şöyle der: “Müşteri farkında bile değildi, parayı kendi rızasıyla ödemişti. Üstelik alt tarafı beş gümüş için dükkânını kapatıp çarşı pazar adam aradın. Kendini bu kadar zahmete sokmaya değer miydi?”

Tüccar komşusuna şu cevabı verir: “Ben bir Müslüman'ım. Bizim inancımıza göre insan tek başınayken bile onun her anını kaydeden görevliler vardır. Ayrıca her eylemin şaşmaz bir adalet terazisinde tartılacağı büyük bir hesap gününe inanırız. Bu yüzden kimse görmese de kul hakkıyla o güne çıkmaktan korkarım.”

a) Tüccarın fazla parayı iade etme çabasını metinde geçen inanç unsurlarıyla ilişkilendirerek açıklayınız.

b) Metinden hareketle melek ve ahiret inancının insana kazandırdığı iki ahlaki değeri yazınız ve bu değerleri metne dayanarak gerekçelendiriniz.

12. Melek veya ahiret inancıyla ilgili ayetler:

I. “Artık kim zerre ağırlığına bir hayır işlerse onun mükafatını görecektir.”

(Zilzal suresi 7. ayet)

II. “İnsanı önünden ve ardından takip eden melekler vardır. Allah’ın emriyle onu korurlar...”

(Rad suresi 11. ayet)

III. “Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele.”

(Bakara suresi 155. ayet)

IV. “Halbuki üzerinizde muhakkak bekçiler, değerli yazıcılar vardır. Onlar yapmakta olduklarınızı bilirler.

(İnfitar suresi 10-12. ayetler)

V. “Sizi boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?”

(Müminun suresi 115. ayet)

Bu ayetlerden hareketle melek ve ahiret inancının insana kazandırdığı temel değerleri belirleyiniz. Bu değerlerin neden ve nasıl kazanıldığını ayetlerdeki ifadelerle dayanarak açıklayınız.

Seçilen Ayet No	Ayetten Çıkarılan Temel Değer	Açıklama
I.		
II.		
III		
IV.		
V.		

13. Elif, Nâs suresinin anlamını inceledikten sonra öğrenme günlüğüne şu notları yazar:

Öğrenme Günlüğüm

Nâs Suresinin Anlamı:

“De ki: “Cinlerden ve insanlardan; insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden, insanların Rabbine, insanların Melik’ine, insanların İlah’ına sığınırım.”

Bu Sureden Öğrendiklerim:

“Bazen dışarıdan hiçbir ses gelmese de zihnimde beni huzursuz eden düşünceler belirebiliyor. İçimdeki küçük bir şüphe ya da vesvese büyüyerek beni doğru bildiğim bir işten veya güzel bir davranıştan alıkoyabiliyor. Üstelik insan sadece kendi iç sesinden değil, çevresindeki kişilerin olumsuz yönlendirmelerinden de etkilenebiliyor. Böyle anlarda beni yaratan, her şeyin sahibi ve koruyucusu olan Allah’a (cc) sığınmanın bana güç ve iç huzuru vereceğini anladım.”

Metinden hareketle, Nâs suresindeki mesajların günlük hayatınızda size yol gösterebileceği iki farklı durumu örneklerle açıklayınız.

.....

.....

.....

14.

ilâhinnâs

sudûrinnâs

birabbinnâs

vennâs

melikinnâs

ḥannâs

Verilen kelimeleri kullanarak Nâs suresinin okunuşundaki boşlukları tamamlayınız.

1. Kul eûzü
2.
3.
4. Min şerril vesvâsil
5. Ellezî yüvesvisü fî
6. Minel cinneti

15. Millî Mücadele sırasında bir askerin annesine yazdığı mektuptan bir kesit şöyledir:

“Ana, düşman uçaklarından siperlerimizin üzerine ‘Ordunuz dağıldı, artık çaresiz kaldınız, teslim olun!’ yazılı kâğıtlar atılıyor. Bazen içimizden bir ses de ‘Savaşı kaybettik, buradan kurtuluş yok!’ diye fısıldıyor. Böyle anlarda arkadaşlarımızla birlikte Nâs suresinin şu ayetlerini okuyoruz: ‘De ki: ‘Cinlerden ve insanlardan; insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden, insanların Rabbine, insanların Melik’ine, insanların İlah’ına sığınırım.’”

a) Nâs suresinin mesajından hareketle, günlük hayatta ümitsizliğe kapıldığınız bir durumda sergileyebileceğiniz tutumu bir örnekle açıklayınız.

.....

.....

.....

b) Nâs suresinin anlamından hareketle, surenin cephedeki askere verdiği temel mesajı anlamını değiştirmeyecek şekilde kendi cümlelerinizle özetleyiniz.

.....

.....

.....

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme	KB2.5 Sınıflandırma
2	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme	KB2.5 Sınıflandırma
3	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme	KB2.5 Sınıflandırma
4	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme	KB2.5 Sınıflandırma
5	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme	KB2.5 Sınıflandırma
6	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
7	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
8	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
9	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	DAB4. Tefekkür (DAB4.4 Dinî Konularda Analitik Düşünme)
10	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	DAB4. Tefekkür (DAB4.4 Dinî Konularda Analitik Düşünme)
11	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	DAB4. Tefekkür (DAB4.4 Dinî Konularda Analitik Düşünme)
12	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	DAB4. Tefekkür (DAB4.4 Dinî Konularda Analitik Düşünme)
13	DKAB.7.1.4. Nâs suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
14	DKAB.7.1.4. Nâs suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
15	DKAB.7.1.4. Nâs suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama

DEĞERLENDİRME

Soru 1

Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metinden hareketle varlıklar âleminin ikiye (görülebilir varlıklar ve görülemeyen/gayb alanına ait varlıklar) ayrıldığını tespit etmesi; her iki grubun özelliğini açıklayarak gruplara uygun en az ikişer doğru örnek vermesi beklenir.

Örnek Cevap:

Varlıklar âlemi iki gruba ayrılır:

1. Görülebilir varlıklar: Duyu organlarıyla veya teknolojik araçlarla algılanıp gözlemlenebilen varlıklardır. İnsan, hayvan, gök cisimleri vb. örnek verilebilir.
2. Görülemeyen (gayb alanına ait) varlıklar: Duyu organlarıyla ve teknolojiyle doğrudan algılanamayan, varlıkları vahiy ve peygamberlerin bildirmesiyle öğrenilen varlıklardır. Melek, cin, şeytan örnek verilebilir.

Soru 2

Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin verilen ayetlerden hareketle melekleri insanlardan ayıran temel özellikleri tespit ederken insanların erkek ve dişi çiftler hâlinde yaratılmasına karşılık meleklerin cinsiyetlerinin olmadığını, ayrıca insanların seçme ve irade özgürlüğü bulunurken meleklerin özgür iradelerinin olmayıp Allah'ın (cc) emirlerine eksiksiz itaat ettiğini doğru bir şekilde açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

1. Meleklerin erkeklik veya dişilik gibi cinsiyetleri yoktur; insanlar ise erkek ve dişi çiftler hâlinde yaratılmışlardır.
2. Meleklerin özgür iradeleri olmayıp Allah'ın (cc) emirlerine eksiksiz itaat ederler; insanlar ise kendi tercihleriyle iman veya inkâr etme özgürlüğüne sahiptirler.

Soru 3

Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin verilen metin ve ayetlerden hareketle meleklerin insanlardan farklı olarak yeme ve içme gibi biyolojik ihtiyaçlarının bulunmadığını, Allah'ın (cc) izniyle insan suretine girebildiklerini ve insanlardan farklı olarak sadece Allah'ın (cc) emirleri doğrultusunda hareket ettiklerini doğru bir şekilde açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

- Yeme ve içme ihtiyaçlarının olmaması: İnsanlar biyolojik yapıları gereği yemeye ve içmeye muhtaçken; melekler acıkmaz, yemez ve içmezler.
- İnsan suretine girebilmeleri: İnsanlar başka bir surete bürünemezken, melekler Allah'ın (cc) izniyle insan kılığında görünebilirler.
- Allah'ın (cc) emirleriyle hareket etmeleri: İnsanlar hür iradeye sahipken; melekler Allah'ın (cc) emirlerini ve elçilik görevlerini eksiksiz yerine getirirler.

Soru 4**Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin verilen metinden hareketle bahsedilen melekleri ve bu meleklerin görevlerini doğru ve eksiksiz bir şekilde tespit edip açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Metinde bahsedilen melekler ve görevleri şunlardır:

Numara	Melek İsmi	Görevleri
I.	Kiramen Kâtibin (Değerli Yazıcılar)	İnsanın sağında ve solunda bulunarak yaptığı iyilik ve kötülükleri kaydederler.
II.	Azrail (Ölüm Meleği)	Ölüm vakti gelen insanların canını alır.
III.	Münker ve Nekir	Kabir hayatında insanları sorguya çekerler.
IV.	İsrafil	Kıyametin kopması ve insanların yeniden diriltilmesi için sûra üfleme görevlidir.

Soru 5**a) Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin kartlarda görevleri verilen melek gruplarını doğru çözümleyerek kart numaralarını tabloya eksiksiz ve doğru şekilde yazması beklenir.

Örnek Cevap:

Melekler	Kart Numarası
Dört Büyük Melek	1, 2, 4, 5
Diğer Görevli Melekler	3, 6

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin kartlarda görevleri açıklanan meleklerin isimlerini doğru tespit ederek ilgili kart numaralarının karşısına eksiksiz yazması beklenir.

Örnek Cevap:

Kart	Melek Adı
1	Cebrael
2	Mikâil
3	Kiramen Kâtibin
4	Azrail
5	İsrafil
6	Münker ve Nekir

Soru 6 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin verilen ayetlerde numaralandırılmış ifadelerden hareketle ahiret hayatının aşamalarına karşılık gelen kavramları sırasıyla doğru ve eksiksiz olarak yazması beklenir.

Örnek Cevap:**I. Kıyamet****II. Baas****III. Haşır****IV. Amel defteri****V. Mizan****Soru 7 a) Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin metindeki betimlemelerden hareketle ahiret hayatının aşamalarına ilişkin kavramları eksiksiz ve doğru tespit etmesi beklenir.

Örnek Cevap:

Metindeki Açıklama	Karşılık Gelen Kavram
1. Doğumla başlayıp ölümle biten sınırlı bir vakit	Ömür / Dünya hayatı
2. Dünyadaki tüm yaşamın büyük bir sesle son bulması	Kıyamet
3. İnsanların yeniden ayağa kalkması / dirilmesi	Baas
4. İnsanların hesap vermek üzere büyük bir meydana toplanması	Mahşer / Haşır
5. İyilik ve kötülüklerin yazıldığı kayıtlar	Amel defteri
6. Yapılanların değerlendirildiği ilahi adalet terazisi	Mizan
7. Sonsuz mutluluk ve esenlik yurdu	Cennet

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin “tohum ekme mevsimi” benzetmesinden dünya hayatı, “ilahi adalet terazisi” benzetmesinden ise mizan kavramını belirlemesi ve bu iki kavram arasında neden-sonuç ve sorumluluk ilişkisi kurması beklenir.

Örnek Cevap:

“Tohum ekme mevsimi” benzetmesi, insanın dünya hayatını ve ömrünü ifade etmektedir. İnsan, ömrü boyunca yaptığı her davranışla adeta bir tohum eker ve bu davranışların sonuçları ahiret hayatında karşısına çıkar. “İlahi adalet terazisi” ise insanların dünyada yaptıkları iyilik ve kötülüklerin değerlendirildiği mizanı ifade eder. Bu nedenle insanın dünya hayatında yaptığı tercihler ve davranışlar ile ahiretteki değerlendirilmesi arasında neden-sonuç ilişkisi vardır. İnsan, kendisine verilen ömrü nasıl değerlendirirse ahiretteki hesabı da buna göre şekillenir. Bu durum, insanın dünya hayatındaki davranışlarından sorumlu olduğunu ve ömrünü bilinçli bir şekilde değerlendirmesi gerektiğini gösterir.

Soru 8**Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin Rad suresinde belirtilen güzel davranışlar (Allah (cc) rızası için sabretmek, namazı dosdoğru kılmak, gizli ve açık olarak Allah (cc) yolunda harcamak, kötülüğü iyilikle savmak) ve hadiste vurgulanan sorumluluk bilinci (kendini dünyadayken hesaba çekmek ve ahiret için hazırlık yapmak) ile ahirette karşılaşılacak sonuçlar (Adn cennetleri, ebedî mutluluk) arasında neden-sonuç ilişkisi kurması beklenir.

Örnek Cevap:

Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasında bir neden-sonuç ilişkisi vardır. Çünkü insanın ahiretteki durumu, dünyadaki inanç ve davranışlarına göre şekillenir. Rad suresinde belirtildiği gibi dünyada sabreden, namaz kılan, Allah (cc) yolunda harcayan ve kötülüğe iyilikle karşılık veren müminler, ahirette Adn cennetleriyle müjdelenmiştir. Hadis-i şerifte ise “akıllı kişi”, kendisini hesaba çeken ve ahiret hayatı için hazırlık yapan kimse olarak tanımlanmıştır. İnsan dünyada ne ekerse ahirette onu biçer; Allah’ın (cc) adaleti sayesinde hiçbir güzel eylem karşılıksız kalmaz.

Soru 9**Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin metinden hareketle melek inancının insanın davranışlarını kontrol etmesini; ahiret inancının ise adalet duygusunu, umudu ve sabrı güçlendirdiğini belirtmesi beklenir. Bu kazanımların davranışlara etkisini; melek inancının kişi yalnızken bile kötülüklerden sakınmasına ve doğru davranışlara yönelmesine, ahiret inancının ise iyiliklerin karşılıksız kalmayacağı bilinciyle haksızlıklar karşısında sabırlı olmasına ve iyilik yapmayı sürdürmesine katkı sağladığını açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Melek inancı: İnsanın davranışlarını kontrol etmesine katkı sağlar. Yalnız kaldığında bile yaptıklarının kaydedildiğini bilen insan, kötülüklerden sakınmaya ve dürüst davranmaya özen gösterir.

Ahiret inancı: İnsana adalet duygusu, umut ve sabır kazandırır. Yapılan iyiliklerin karşılıksız kalmayacağını ve haksızlıkların hesabının sorulacağını bilen insan, zorluklara karşı sabreder ve iyilik yapmaya devam eder.

Soru 10**Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin metinde Melek ve ahiret inancını belirlemesi; bu inançların insanın davranışlarını kontrol etmesine, doğru ve dürüst davranmasına, yaptıklarından sorumlu olduğu bilinciyle hareket etmesine etkisini açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Melek ve ahiret inancı vurgulanmaktadır. Meleklerin davranışları kaydettiğine inanmak, insanın yalnızken de davranışlarına dikkat etmesini sağlar. Ahirette yaptıklarından sorumlu olacağını bilmek ise insanın dürüst davranmasına ve yanlış davranışlardan kaçınmasına katkıda bulunur.

Soru 11 a) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin tüccarın fazla parayı iade etme eylemini metindeki iki temel inanç esasıyla doğrudan eşleştirmesi ve nedenselliği kurması beklenir.

Örnek Cevap:

Tüccar, kimse kendisini görmese bile yaptığı davranışların melekler tarafından kaydedildiğine ve ahirette bütün davranışlarının değerlendirileceğine inanmaktadır. Bu nedenle müşteriden haksız yere fazla para almayı doğru bulmamış, hakkın kendisine ait olmadığını düşünerek parayı iade etmiş ve müşteriden helallik istemiştir. Böylece melek ve ahiret inancının, insanın yalnızken bile davranışlarına dikkat etmesini ve kul hakkından kaçınmasını sağladığı görülmektedir.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin metindeki olaydan hareketle en az iki ahlaki değeri belirlemesi ve her birini olayla ilişkilendirerek gerekçelendirmesi beklenir.

Örnek Cevap:

Melek ve ahiret inancı insana dürüstlük, adalet, sorumluluk ve kul hakkına saygı gibi ahlaki değerler kazandırabilir. Metindeki tüccar, kendisini kimsenin görmediği bir durumda bile fazla parayı müşteriden alıkoymamıştır. Bu inanç onun dürüst ve adil davranmasını, müşterinin hakkını gözetmesini ve haksız kazançtan kaçınmasını sağlamıştır. Böylece inanç, yalnızca kişinin düşüncesinde kalmamış, günlük hayattaki davranışına yansımıştır.

Soru 12 Tam Yanıt Ölçütü

Öğrenci verilen ayetlerden hareketle melek ve ahiret inancının kazandırdığı temel değerleri doğru tespit eder ve bu değerlerin kazanılma gerekçelerini ayetlerdeki ifadelerle dayanarak açıklar.

Örnek Cevap:

Seçilen Ayet No	Ayetten Çıkarılan Temel Değer	Açıklama
I.	Adalet, iyilikseverlik	Ayette zerre ağırlığınca yapılan en küçük bir hayrın bile mükâfatının görüleceği belirtilmektedir. Ahirette ilahi adaletin şaşmayacağına ve hiçbir güzel davranışın karşılıksız kalmayacağına inanan bir insan, küçük ya da büyük ayrımı yapmadan her zaman iyilik yapmaya yönelir.
II.	Güven duygusu, iç huzur	Ayette insanı önünden ve arkasından takip eden, Allah'ın (cc) emriyle onu koruyan meleklerin varlığı bildirilmektedir. Yalnız olmadığını ve her an ilahi bir gözetim altında olduğunu bilen insan, hayatın tehlikeleri karşısında çaresizlik hissetmek yerine Allah'a (cc) güvenerek huzur bulur.
III.	Sabır, dayanıklılık	Ayette insanın korku, açlık, mal ve can kaybı gibi durumlarla imtihan edileceği ve bu durumlarda sabredenlerin müjdelendiği ifade edilmektedir. Dünya hayatının geçici bir deneme yeri olduğunu ve asıl karşılığın ahirette verileceğini bilen insan, başına gelen felaket ve zorluklar karşısında isyan etmez, metanet göstererek sabreder.
IV.	Özdenetim (Davranışlarını kontrol etme)	Ayette insanın yaptığı her şeyi bilen ve kaydeden değerli yazıcı meleklerin bulunduğu belirtilmektedir. Kimsenin kendisini görmediği durumlarda bile her anının kayıt altına alındığının bilincinde olan bir birey, gizli ve açık her hâlinde dürüst davranır.
V.	Sorumluluk, hayatı anlamlandırma	Ayette insanın başıboş ve anlamsız yere yaratılmadığı, hesaba çekilmek üzere tekrar Allah'a (cc) döndürüleceği hatırlanmaktadır. Yaratılışın bir amacı olduğunu ve ölümden sonra yaptıklarının hesabını vereceğini kavrayan insan her anını bilinçli ve faydalı davranışlarla değerlendirmeye gayret eder.

Soru 13**Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin Nâs suresinin anlamından hareketle zihne gelen olumsuz düşünceler ve çevreden gelebilecek kötü yönlendirmeler karşısında Allah'a (cc) sığınmaya dair günlük hayattan iki farklı durumu örnek vererek açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

1. Durum (Olumsuz çevre ile karşılaşıldığında): Arkadaşları yanlış bir davranışa yönlendirmeye çalıştığında bu yönlendirmenin insanlardan gelebilecek bir vesvese olduğunu fark edip Allah'a (cc) sığınmak ve doğru olanı yapmak.
2. Durum (Korku, kaygı ve zihinsel şüphe anlarında): Korku, kaygı veya doğru davranıştan uzaklaştıran kötü düşünceler yaşandığında; zihne gelen vesveselerden kurtulmak için Nâs suresini okuyarak Allah'a (cc) sığınmak ve güven hissetmek.

Soru 14**Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin verilen kelimeler arasından Nâs suresinin okunuşunda boş bırakılan yerleri sırasıyla doğru ve eksiksiz bir şekilde tamamlayarak yazması beklenir.

Örnek Cevap:

Bismillâhırrahmânırrahîm

1. Kûl eûzû birabbinnâs
2. Melikinnâs
3. İlâhinnâs
4. Min şerril vesvâsil ħannâs
5. Ellezî yüvesvisü fî sudûrinnâs
6. Minel cinneti vennâs

Soru 15**a) Tam Yanıt Ölçütü**

Öğrencinin; günlük hayattan gerçekçi bir ümitsizlik/vesvese durumuna örnek vermesi, bu durumda olumsuz düşüncelere teslim olmamak için Allah'a (cc) sığınmak gibi Nâs suresinin mesajıyla uyumlu bir tutum belirtmesi, seçtiği tutum ile sure mesajı arasında açık ilişki kurması beklenir.

Örnek Cevap:

Bir sınavdan önce “Kesinlikle başarısız olacağım, hiçbir şeyi yapamayacağım.” diye düşünerek ümitsizliğe kapılabilirim. Böyle bir durumda bu olumsuz düşüncelere teslim olmak yerine Allah'a (cc) sığınır, çalışmaya devam eder ve elimden geleni yapmaya yönelirim. Çünkü Nâs suresi, insanı ümitsizliğe ve kötülüğe sürükleyen vesveselere karşı Allah'a (cc) sığınmayı öğretmektedir.

b) Tam Yanıt Ölçütü

Öğrencinin; insanı korku ve ümitsizliğe sürükleyen vesveselere karşı dikkatli olunması, bu tür olumsuz düşünce ve telkinlerin etkisinden korunmak için Allah'a (cc) sığınılması, Allah'ın (cc) insanın Rabb'i, Melik'i ve İlâh'ı olduğuna güvenilmesi unsurlarından hareketle mesajı açıklaması beklenir.

Örnek Cevap:

Nâs suresi askere şu mesajı vermektedir: Hem düşman uçaklarından atılan teslim olun çağrıları hem de zihninde beliren kaygı ve korkular, insanı ümitsizliğe düşürmeyi hedefleyen birer tuzaktır. İnsan en çaresiz ve zor anlarında bile korkuya ve ümitsizliğe kapılmamalıdır. Çünkü insanların gerçek sahibi, yöneticisi ve koruyucusu olan Yüce Allah vardır.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Öğretim Programları ve Materyalleri Daire Başkanlığı

MEBİ

EBA

MEB Beşevler Kampüsü F Blok Yenimahalle/ANKARA
Telefon: 0.312 413 37 41 / 0.312 413 39 57